

Biblioteka

XX vek

Urednik

Aleksandar Šurbatović

Naslov originala

Edith Wharton

THE HOUSE OF MIRTH

IDIT VORTON

Kuća veselja

Prevela sa engleskog

Nataša Krivokapić

Beograd

2015.

DERETA

Knjiga prva

I poglavlje

Selden zastade, iznenađen. U popodnevnoj vrevi željezničke stanice Grand central oči mu zasijaše pri pogledu na gđicu Lili Bart.

Bio je to jedan ponedjeljak početkom septembra i on se vraćao na posao nakon kratke posete selu; ali otkud gđica Bart u gradu u ovo doba godine? Da je odavala utisak kao da čeka voz, možda bi zaključio da ju je susreo na putu između dve seoske kuće koje su se nadmetale za njeno prisustvo po završetku sezone u Njuportu; ali bunio ga je njen besciljan izraz lica. Stajala je izdvojena iz gomile, koja se kretala kraj nje ka peronu i ka ulici, a na licu joj se videla neodlučnost iza koje se, kako je slutio, možda krije neki vrlo jasan cilj. Odmah je pomislio da nekoga čeka, ali nije znao zašto ga ta pomisao kopka. Iako je Lili Bart bila ista kao i ranije, pogled na nju nikada ga nije ostavljao ravnodušnim: isticala se po tome što je njena pojava uvek terala na razmišljanje, a njeni najobičniji postupci delovali su kao posledica dalekosežnih namera.

Iz puke radoznalosti promeni pravac i, umesto ka vratima, krenu ka njoj. Znao je da će, ukoliko ne želi da bude viđena, pokušati da mu izmakne; a i zabavljala ga je ideja da proverí njenu snalažljivost.

„G. Seldene! Kakva sreća!”

Priđe mu sa osmehom na licu, gotovo nestrpljiva da ga presretne. Prolazeći pored njih, par osoba zastalo je da ih

osmotri; gđica Bart je privlačila pažnju čak i prigradskih putnika koji žure na poslednji voz.

Selden je nikada ranije nije video tako blistavu. Upečatljiva pojava izdvajala ju je iz dosadnih nijansi gomile i činila je upadljivijom nego u plesnoj dvorani, a tamni šešir i veo vraćali su joj devojačku umiljatost i svežinu koju je počela da gubi nakon jedanaest godina kasnih odlazaka na počinak i neumornog plesanja. Je li zaista prošlo jedanaest godina, pitao se Selden, i je li zaista proslavila dvadeset i deveti rođendan, kao što tvrde njene suparnice?

„Kakva sreća!”, ponovi ona. „Veoma lepo od Vas što mi pritičete u pomoć!”

Veselo je odgovorio da je to njegov životni poziv i upitao kako bi mogao da joj pomogne.

„Bilo kako. Makar i da sednete na klupu i popričate sa mnom. Ako se može presedeti kotiljon, zašto ne bi moglo i dok se čeka voz? Ovde nije nimalo toplije nego u staklenoj bašti gđe Van Ozburg, a žene nisu manje lepe.” Nasmejala se i objasnila da je došla u grad iz Taksida, putuje ka kući Gasa Trenora u Belomontu, i da je zakasnila na voz za Rajnbek u tri i petnaest. „A sledeći je tek u pola šest.” Pogledala je na mali ukrašeni sat među čipkanim haljinama. „Moram da čekam još dva sata. I ne znam šta bih sa sobom. Služavka je došla jutros da obavi kupovinu i otišla u Belomont u jedan sat, kuća moje tetke je zaključana, a ne poznajem nikoga u gradu.” Tugaljivo je preletela pogledom preko stanice. „Ipak jeste toplije nego kod gđe Van Ozburg. Ako imate vremena, odvedite me negde na svež vazduh.”

Rekao joj je da u potpunosti može da računa na njega: ova avantura učinila mu se zanimljivom. Kao posmatrač, oduvek je uživao u Lili Bart; a njegova putanja bila je toliko udaljena od njene orbite da mu je bilo zabavno da na

trenutak bude uvučen u iznenadnu prisnost koju je njen predlog podrazumevao.

„Hoćemo li u Šeri na šoljicu čaja?”

Osmehnula se u znak odobravanja, a zatim se blago namrštila.

„Toliko ljudi dolazi u grad ponedeljkom – zasigurno se može sresti mnoštvo dosadnjakovića. Ja sam, razume se, stara kao Biblija, pa ne bi trebalo da mi smeta; ali ako sam ja stara, Vi niste”, vedro se pobunila. „Baš bi mi prijao čaj, ali postoji li neko mirnije mesto?”

Uzvratio je na njen osmeh, koji mu je živahno uputila. Njeni promišljeni postupci bili su mu gotovo podjednako zanimljivi koliko i oni nepromišljeni: bio je uveren da i jedni i drugi predstavljaju deo istog pažljivo smišljenog plana. Analizirajući gđicu Bart, uvek se služio „teleološkim argumentom”.

„Izbor u Njujorku je prilično slab”, rekao je, „no, prvo ću naći kočiju, a potom ćemo nešto smisliti.” Poveo ju je kroz gužvu, pored devojaka bledega lica sa smešnim šeširima i žena ravnih grudi, koje su se mučile sa papirnim zavežljajima i lepezama od palminog lišća. Da li je moguće da ona pripada istoj toj rasi? Ofucanost i primitivnost prosečnih žena ukazivale su mu na to koliko je ona zaista posebna.

Kratki pljusak beše ohladio vazduh, a kišni oblaci i dalje su se nadvijali nad vlažnom ulicom.

„Izvršno! Hajde da malo prošetamo”, reče ona dok su odlazili sa stanice.

Skrenuli su u Aveniju Medison i pošli ka severu. Dok je dugim, laganim korakom hodala kraj njega, Selden se svesno predao uživanju: u obliku njenog malog uha, uviđenim talasima njene kose – da li je tek za nijansu veštački posvetljena? – i njenim gustim crnim trepavicama.

Na njoj je sve u isto vreme bilo i intenzivno i istančano, i snažno i nežno. Imao je čudan osećaj da je njen nastanak sigurno bio izuzetno skup i da je mnogo dosadnih i ružnih ljudi na neki tajanstven način žrtvovano kako bi ona bila stvorena. Bio je svestan da su osobine po kojima se ona razlikuje od ostalih pripadnica svog pola uglavnom spoljašnje: kao da je sirova glina premazana tankim slojem lepote i prefinjenosti. Ipak, nije bio zadovoljan ovim poređenjem, jer gruba površina nije pogodna za kvalitetnu obradu; ili je možda materijal dobar, ali je sticajem okolnosti primorio beskoristan oblik?

Dok je razmišljao o ovome, sunce je izašlo, a suncobran koji je podigla prekinuo je njegovo uživanje. Par trenutaka kasnije zastala je i uzdahnula.

„Oh, baš mi je vruće i veoma sam žedna – a Njujork je tako užasno mesto!” Očajno je gledala uz sumornu ulicu i niz nju. „Ostali gradovi leti oblače najlepšu odeću, a Njujork, izgleda, sedi u košulji.” Pogled joj je odlutao u pravcu jedne od poprečnih ulica. „Neko je imao dovoljno ljudskosti da posadi nekoliko stabala tamo. Hajdemo u hlad.”

„Drago mi je da Vam se moja ulica dopada”, reče Selden kada su skrenuli iza ugla.

„Vaša ulica? Ovde živite?” Zainteresovano je zagledala nove fasade od opeke i krečnjaka, izuzetno raznolike u skladu sa težnjom Amerikanaca za novitetima, ali sveže i primamljive zahvaljujući nastrešnicama i žardinjerama.

„Ah, da – sigurno u Benediku. Kako lepa zgrada! Mislim da je nikada nisam videla.” Pogledala je u zdanje sa mermernim tremom i pseudodžordžijanskom fasadom. „Koji su Vaši prozori? Oni sa spuštenim roletnama?”

„Da, na poslednjem spratu.”

„I onaj fini mali balkon je Vaš? Deluje da je gore baš sveže!”

Zastao je na trenutak. „Popnite se, pa procenite sami”, predložio je. „Začas ću Vam skuvati šolju čaja – i tamo nema onih dosadnjakovića.”

Lice joj se zacrvenelo – i dalje je umela da porumeni u pravom trenutku – ali je predlog prihvatila sa istom bezbrižnošću sa kojom je bio izrečen.

„Zašto da ne? Isuviše je primamljivo – rizikovaću”, rekla je.

„Oh, nisam ja opasan”, rekao je istim tonom. Zapravo, nikada mu se nije dopadala više nego u tom trenutku. Znao je da je predlog prihvatila bez mnogo razmišljanja: on nikada ne bi mogao biti značajan činilac u njenim računicama, a njen spontani pristanak sadržao je dozu iznenađenja, ali i osveženja. Na tren je zastao na pragu, tražeći ključ.

„Nema nikoga; ali jedan sluga dolazi ujutru i moguće da je postavio pribor za čaj i doneo malo torte.”

Uveo ju je u uzani hodnik, u kome su bila okačena stara izdanja časopisa. Primitila je pisma i beleške nago-milane na stolu među rukavicama i štapovima; zatim se našla u maloj mračnoj, ali veseloj biblioteci sa zidovima punim knjiga, pomalo izbledelim turskim tepihom, zatpanim stolom i, kako je rekao, poslužavnikom za čaj na niskom stočiću pored prozora. Podigao se povetarac koji je zanjihao zavese od muslina i uneo svež miris rezeda i petunija iz žardinjere sa balkona.

Lili sa uzdahom sede na jednu od poderanih kožnih fotelja.

„Baš je divno imati ovakav stan samo za sebe! Kako je tužno biti žena.” Naslonila se uživajući u osećaju nezadovoljstva.

Selden je preturao po kuhinjskom kredencu tražeći tortu.

„Postoje čak i žene”, rekao je, „koje uživaju u svim pogodnostima života u stanu.”

„Oh, guvernante – ili udovice. Ali ne i devojke – siromašne, jadne devojke za udaju!”

„Čak i poznajem jednu devojku koja živi u stanu.”

Uspravila se iznenađeno. „Zaista?”

„Da”, uverio ju je, uzevši iz kredenca traženu tortu.

„Oh, znam – mislite na Gerti Fariš.” Osmehnula se pomalo neljubazno. „Ali rekla sam *devojke za udaju* – a uz to, ona ima užasan mali stan, nema služavku i jede vrlo čudnu hranu. Njena kuvarica pere i veš, pa hrana ima ukus sapunice. Znaate, to mi se uopšte ne bi svidelo.”

„Onda nemojte jesti sa njom onim danima kada se pere veš”, reče Selden dok je sekao tortu.

Oboje se nasmejaše, a on kleknu kraj stola da potpali plamen ispod posude, dok je ona presipala čaj u mali zeleni čajnik. Dok je posmatrao njenu ruku, uglađenu poput stare slonovače, sa tankim ružičastim noktima i narukvicom od safira koja joj je skliznula sa zgloba, sinulo mu je koliko je ironično predložiti joj takav život kakav je izabrala njegova rođaka Gertruda Fariš. Bilo je toliko očigledno da je ona žrtva civilizacije koja ju je stvorila, da su karike njene narukvice delovale kao okovi koji je vezuju za njenu sudbinu.

Činilo se kao da je pročitala ovu njegovu misao. „Grozno je što sam to rekla o Gerti”, reče sa ljupkim kajanjem. „Zaboravila sam da Vam je rođaka. Ali znate, nas dve smo toliko različite: ona voli da bude dobra, a ja volim da budem srećna. Osim toga, ona je slobodna, a ja nisam. Da jesam, verujem da bih mogla da budem srećna čak i u njenom stanu. Sigurno je pravo uživanje rasporediti nameštaj po svojoj volji, a đubretaru ostaviti da se bavi

grozotama. Kada bih samo mogla da preuredim tetkin salon, znam da bih bila bolja žena.”

„Zar je toliko loš?“, upita on saosećajno.

Osmehnula mu se, podigavši čajnik kako bi ga Selden napunio.

„To dokazuje koliko retko svraćate. Zašto ne dolazite češće?“

„Kada i svratim, ne dolazim da bih gledao nameštaj gđe Peniston.“

„Gluposti“, reče ona. „Uopšte ne dolazite – a ipak se tako lepo slažemo kada se sretnemo.“

„Možda je to razlog“, odvratio je brzo. „Nažalost, nemam nimalo šlaga – želite li umesto toga krišku limuna?“

„Još bolje.“ Pričekala je dok je isekao limun i stavio joj tanki kolut u šoljicu. „Ali to nije razlog“, tvrdila je.

„Razlog za šta?“

„Za to što nikada ne svraćate.“ Nagnula se napred, a u njenim ljupkim očima video se tračak zbunjenosti. „Volela bih da znam – volela bih da Vas razumem. Naravno, znam da ima muškaraca kojima se ne dopadam – to se odmah primeti. A ima i onih koji me se plaše: misle da želim da se udam za njih.“ Iskreno mu se osmehnula. „No, mislim da Vi niste među onima kojima se ne dopadam – a sigurno ne mislite da želim da se udam za Vas.“

„Ne – to ne mora da Vas brine“, složio se.

„Pa onda?“

Stao je kraj kamina sa šoljicom u ruci, naslonio se na okvir i zainteresovano pogledao. Izazov u njenim očima činio je njegovo uživanje još većim – pretpostavljao je da ne bi trošila barut na tako malu divljač; ali možda samo vežba; ili možda takva devojkica samo lične razgovore i

ume da vodi. U svakom slučaju, izuzetno je lepa, a on ju je pozvao na čaj i mora da ispuni svoju obavezu.

„Pa onda”, rekao je bez razmišljanja, „možda je upravo to razlog.”

„Šta?”

„To što ne želite da se udate za mene. Možda zbog toga nemam veliku želju da Vas posetim.” Osetio je kako ga podilaze žmarci dok je ovo izgovarao, ali ga je njen smeh umirio.

„Dragi g. Seldene, ovo je bilo ispod Vašeg nivoa. Glupo je da mi se udvarate, a ne priliči Vam da budete glupi.” Naslonila se i tako ljupko otpila gutljaj čaja da bi na njenu kritiku možda i pokušao da odgovori da su bili u salonu njene tetke.

„Zar ne shvatate”, nastavila je, „da ima dovoljno muškaraca koji mi govore prijatne stvari, a ja želim prijatelja koji se neće plašiti da mi kaže i nešto neprijatno kada je to potrebno? Nekada pomislim da biste Vi mogli biti taj prijatelj – ne znam zašto, možda zato što niste ni nadmeni ni prosti, i što sa Vama ne bih morala da se pretvaram, ni da budem na oprezu.”

U glasu joj se osetio prizvuk ozbiljnosti. Sedela je i gledala ga sa dečijim strahom i uznemirenošću.

„Ne znate koliko mi je potreban takav prijatelj”, rekla je. „Moja tetka je puna svakakvih pravila ponašanja, ali ona su se primenjivala sredinom veka. Uvek mi se čini da bi pridržavanje tih pravila podrazumevalo nošenje odeće od muslina sa širokim rukavima. A druge žene – moje najbolje prijateljice – one me ili upotrebljavaju ili zloupotrebljavaju; ali ih uopšte ne zanima šta mi se dešava. Predugo sam im pred očima – dosadila sam im; počinju da govore kako bi trebalo da se udam.”

Na trenutak nastupi tišina, tokom koje je Selden smišljao par odgovora koji bi trenutno začinili ovaj razgovor;

ipak, odbacio ih je u korist jednostavnog pitanja: „Zašto se onda ne udate?”

Pocrvenela je i nasmejala se. „Ah, vidim da mi ipak *je-
ste* prijatelj, a to pitanje je jedna od tih neprijatnih stvari koje sam želela da čujem.”

„Nije mi bila namera da budem neprijatan”, odvratio je dobrodušno. „Nije li brak Vaš poziv? Zar niste sve odga-
jane za to?”

Uzdahnula je. „Verovatno. Postoji li šta drugo?”

„Upravo tako. Zašto se onda konačno ne odlučite i završite s tim?”

Slegnula je ramenima. „Govorite kao da treba da se udam za prvog čoveka koji naiđe.”

„Nisam hteo da kažem da je to tako lako. Ali sigurno postoji neko ko ispunjava neophodne uslove.”

Umorno je odmahнула glavom. „Odbacila sam par do-
brih prilika na samom početku – pretpostavljam da to svaka devojka uradi; a znate da sam vrlo siromašna – i vrlo skupa. Potrebno mi je mnogo novca.”

Selden se okrenuo i posegao za tabakerom na kaminu.

„Šta se desilo sa Dilvortom?”, upita on.

„Oh, njegova majka se prepala – uplašila se da ću rastu-
riti kolekciju porodičnog nakita. A htela je i da obećam da neću preurediti salon.”

„A upravo se zbog toga i udajete!”

„Baš tako. Zato ga je poslala u Indiju.”

„Nemate sreće – ali možete da nađete i boljeg od Dil-
vorta.”

Pružio joj je tabakeru, a ona uze tri-četiri cigarete, sta-
vivši jednu između usana, a ostale u zlatnu kutijicu prive-
zanu za dugi biserni lanac.

„Imam li vremena? Samo par dimova, onda.” Nagnula se napred i približila vrh svoje cigarete njegovoj. U tom trenutku primetio je, sa nehotičnim užitkom, kako su joj crne trepavice ravnomerno raspoređene po glatkim belim kopcima i kako se purpurna nijansa ispod njih stapa sa savršeno bledim obrazom.

Počela je da šeta po sobi, pregledajući police sa knjigama dok je izbacivala dim cigarete. Na nekima su se videle jake boje kvalitetno izrađenih korica i starog safijana, te ih je umilno zagledala, ne sa stručnim razumevanjem, već uživajući u prijatnim nijansama i teksturama, što joj je pričinjavalo posebno zadovoljstvo. Odjednom je izraz pukog užitka na njenom licu zamenilo živahno nagađanje, pa je upitala Seldena:

„Vi ih sakupljate, zar ne – razumete se u prva izdanja i tako to?”

„Onoliko koliko je u mogućnosti čovek koji nema novca za trošenje. Tu i tamo pokupim nešto sa smetlišta; a idem i na velike rasprodaje.”

Ponovo je usmerila pažnju ka policama, ali je sada nehajno preletela pogledom preko njih, te je shvatio da joj je na pameti neka druga misao.

„A amerikanu – sakupljate li amerikanu?”

Selden raširi oči i nasmeja se.

„Ne, to me i ne zanima previše. Vidite, ja zapravo i nisam neki kolekcionar; naprosto volim da imam dobra izdanja knjiga koje mi se dopadaju.”

Blago se namrštila. „A amerikana je verovatno užasno dosadna?”

„Pretpostavljam – osim istoričarima. Ali pravi kolekcionar vrednuje stvari zbog njihove retkosti. Kupci amerikane verovatno ne sede po čitavu noć čitajući je – stari Džeferson Grajs svakako to nije radio.”

Slušala ga je veoma pažljivo. „A ipak je vrlo skupa, zar ne? Kako je čudno dati toliko novca za ružnu i loše odštampanu knjigu koju nikada nećete pročitati! A pretpostavljam i da većina vlasnika amerikanke nisu istoričari?”

„Nisu; vrlo je malo istoričara koji mogu da je priušte. Moraju da se služe knjigama iz javnih biblioteka ili privatnih kolekcija. Izgleda da je sama retkost ono što privlači prosečnog kolekcionara.”

Seo je na rukohvat fotelje pored koje je ona stajala nastavlajući da ga ispituje koja su najređa dela, da li kolekcija Džefersona Grajsa zaista važi za najbolju na svetu i koja je najviša cena koju je neka pojedinačna knjiga dostigla.

Toliko je bilo prijatno sedeti tu i gledati je kako uzima knjige sa polica i prelistava ih, dok se njen povijeni profil ocrtavao nasuprot toploj pozadini starih poveza, da je nastavio razgovor ne čudeći se njenom iznenadnom zanimanju za tako nezanimljivu temu. Ali nikada nije izdržao dugo s njom a da ne pokuša da otkrije razlog njenih postupaka. Kada je premestila prvo izdanje La Brijera i okrenula leđa policama, zapitao se na šta je zapravo mislila. Njeno sledeće pitanje nije mu dalo odgovor. Zastala je pred njim sa osmehom koji je istovremeno trebalo da mu ukaže na njihovu bliskost i da ga podseti na njena ograničenja.

„Zar Vam ne smeta”, upita ga iznenada, „što niste dovoljno bogati da kupite sve knjige koje biste želeli?”

Pratio je njen pogled po sobi punoj starog nameštaja i oronulih zidova.

„Još pitate. Zar mislite da sam nekakav svetac koji sedi na stubu?”

„A to što morate da radite – da li Vam to smeta?”

„Oh, sam rad i nije tako loš – volim da se bavim pravom.”

„U redu; ali to što ste sputani: ta rutina – zar ne poželite da pobegnute, da vidite nova mesta i ljude?”

„Užasno mnogo – naročito kada vidim sve svoje prijatelje kako jure na parobrod.”

Uzdahnula je sa saosećanjem. „Ali da li Vam toliko smeta da biste se oženili samo da se toga oslobodite?”

Selden se nasmeja. „Bože sačuvaj!”, reče.

Ustala je uzdahnuvši i bacila cigaretu u kamin.

„Ah, u tome je razlika – devojka mora, a muškarac može ako želi.”

Odmerila ga je prekorno. „Kaput Vam je malo poderan – no, šta ima veze? To ne sprečava ljude da Vas zovu na večere. Da ja nosim takvu odeću, nikoga ne bih zanimala: žena dobija pozive koliko zbog sebe same toliko i zbog svoje odeće. Odeća je pozadina, okvir, da tako kažem: ona ne postiže uspeh, ali je deo njega. Ko bi hteo ofucanu ženu? Od nas se očekuje da celog života budemo lepe i lepo odevene – a ako to ne možemo same, moramo da sklopimo partnerstvo.”

Selden je zainteresovano pogleda: uprkos njenim ljupkim molećivim očima, nije ga potresla njena priča.

„Ah, za takvu investiciju sigurno postoji mnogo kapitala. Možda ćete, igrom sudbine, upoznati nekoga večeras kod Trenorovih.”

Upitno ga je pogledala.

„Mislila sam da ćete i Vi doći – oh, ne u tom svojstvu! Ali biće mnogo Vama sličnih – Gven van Ozburg, Vederolovi, lejdi Kresida Rejt – i Džordž Dorset sa suprugom.”

Zastala je na trenutak pre nego što je izgovorila poslednje ime, uputivši mu ispitivački pogled; ali on je ostao smiren.

„Gđa Trenor me je pozvala; ali zauzet sam do kraja nedelje; a i dosadne su mi te velike zabave.”

„Ah, i meni”, uzviknula je.

„Zašto onda idete?”

„Zaboravljate – to je deo posla! Osim toga, kad ne bih otišla, morala bih da igram marijaš sa tetkom u Ričfild Springsu.”

„To je strašno skoro koliko i udaja za Dilvorta”, složio se, te se oboje nasmejaše sa čistim užitkom proisteklim iz njihove iznenadne bliskosti. Pogledala je na sat.

„Auh! Moram da pođem. Prošlo je pet.”

Zastala je ispred kamina posmatrajući svoj odraz u ogledalu dok je nameštala veo. Vitki bokovi davali su obrisima njenog tela nekakav divlji i graciozan izgled – kao da je neka zarobljena gorska vila primorana da prihvati salonske običaje; a Selden je pomislio da ista ta urođena crta divlje slobode daje njenoj izveštačenosti izuzetnu draž.

Otpratio ju je do ulaznog hodnika; na pragu je ispružila ruku u znak pozdrava.

„Bilo mi je veoma prijatno; a sada je na Vas red da uzvratite posetu.”

„Ali zar ne želite da Vas ispratim do stanice?”

„Ne; ovde se rastajemo, molim Vas.”

Zadržala je ruku u njegovoj na trenutak, ljupko mu se smešeći.

„Onda, zbogom – i srećno u Belomontu!”, reče on, otvorivši joj vrata.

Zastala je na dnu stepeništa i pogledala oko sebe. Mogućnost da nekoga sretne bila je hiljadu prema jedan, ali nikad se ne zna, a svoje retke nesmotrene postupke uvek je rešavala žustrim i mudrim reakcijama. Nije bilo nikoga osim čistačice koja je prala stepenište. Svojim zdepastim telom i opremom za čišćenje zauzela je toliko prostora da je Lili morala da skupi haljinu i pripije se uza zid kako bi je zaobišla. Žena na trenutak prekide sa radom i

radoznalo je pogleda, držeći u stisnutim modrim rukama mokru krpu koju je upravo izvadila iz kofe. Lice joj je bilo široko i žučkasto, puno ožiljaka od boginja, a teme joj se prosijavalo kroz tanku kosu boje slame.

„Izvinite”, reče Lili, želeći svojom ljubaznošću da prekori ženino ponašanje.

Žena bez odgovora gurnu kofu u stranu i nastavi da zuri dok je gđica Bart prolazila pored nje, šušteći svilenim postavama. Lili se zacrvenela od njenog pogleda. Šta ona umišlja? Zar čovek ne može da učini nešto najprostije i najbezazlenije, a da pritom ne postane predmet nekog užasnog nagađanja? Na polovini sledećeg sprata osmehnula se pri pomisli da ju je pogled čistačice toliko uznemirio. Sirotica je verovatno bila zbunjena takvom neočekivanom pojavom. No, jesu li ovakve pojave zaista neočekivane na Seldenovom stepeništu? Gđica Bart nije bila upoznata sa moralnim načelima samačkih zgrada, te ponovo porumene kada joj je palo na pamet da je ženin uporni pogled predstavljao prebiranje po sopstvenim sećanjima. Ipak, odbacila je ovu pomisao nacerivši se svojim strahovima, i žurno sišla pitajući se hoće li uspeti igde da nađe kočiju osim na Petoj aveniji.

Zastala je ponovo ispod džordžijanskog trema tražeći pogledom neki fijaker. Nije videla nijedan, a kada je došla do trotoara, nalete na jednog omanjeg ugladenog čoveka sa gardenijom u kaputu, koji, podigavši šešir, iznenađeno uzviknu:

„Gđice Bart? Otkud Vi? Baš imam sreće”, reče on. Primitila je tračak zainteresovanosti i radoznalosti među njegovim izvijenim kopcima.

„Oh, g. Rouzdejle! Kako ste?“, rekla je, uočivši da je neprikrivena neprijatnost na njenom licu izazvala njegov iznenadni osmeh.

G. Rouzdejl ju je posmatrao sa zanimanjem i dobronamerno. Bio je to zdepast čovek rumene puti, svojstvene plavokosim Jevrejima, odeven u elegantnu odeću kupljenu u Londonu, koja mu je pristajala poput presvlake za nameštaj, i sitnih iskošenih očiju zbog kojih se činilo da procenjuje ljude kao da su kakvi ukrasni predmeti.

Upitno je pogledao trem Benedika.

„Bili ste malo u kupovini u gradu, pretpostavljam?“, rekao je tonom prisnim poput dodira. Zbunivši se pomalo od toga, gđica Bart je srnula u nesmotrena objašnjenja.

„Da – bila sam kod krojačice. Upravo sam pošla da uhvatim voz ka kući Trenorovih.“

„Ah – kod krojačice; tako, dakle“, reče on smireno. „Nisam znao da u Benediku živi i krojačica.“

„Benedik?“ Izgledala je pomalo zbunjeno. „Tako se zove ova zgrada?“

„Da, tako se zove: mislim da je to stari naziv za neženju, zar ne? Ja sam, znate, vlasnik ove zgrade – zato i znam.“ Osmeh mu se raširio dok je sa sve većom sigurnošću govorio: „Dozvolite, molim Vas, da Vas odvezem do stanice. Trenorovi su u Belomontu, zar ne? Jedva ćete stići na voz u pet i četrdeset. Verovatno Vas je krojačica zadržala.“

Lili se stegla od njegove učtivosti.

„Oh, hvala“, zamucala je. U tom trenutku ugledala je kočiju koja se kretala Avenijom Medison, te je dozva očajničkim pokretom ruke.

„Veoma ste ljubazni; ali ne želim da Vas uznemiravam“, reče ona, pruživši ruku g. Rouzdejlu. Uprkos njegovom neslaganju, uskočila je u spasonosno vozilo i bez daha izustila naredbu vozaču.

II poglavlje

U kočiji se naslonila i uzdahnula. Zašto devojka mora tako skupo da plaća i najmanji beg od kolotečine? Zašto čovek ne može da učini nešto potpuno prirodno bez skrivanja iza raznih izmišljotina? Poseta Lorensu Seldenu bila je trenutni nagon, a veoma retko sebi može da priušti takav luksuz da se prepusti nekom nagonu! U svakom slučaju, to će je ovoga puta skupo koštati. Uznemirila se zbog toga što je, uprkos tolikim godina-ma opreznosti, napravila dve greške za samo pet minuta. Sama priča o njenoj krojačici već je dovoljno glupa – a bilo je toliko jednostavno reći Rouzdejlju da je pila čaj sa Seldenom! Samim njenim pominjanjem ta bi pose-ta delovala bezazleno. A pošto je dozvolila sebi da se spetlja u sopstvenoj laži, još je gluplje to što je odbila ponudu svedoka svoje neprijatnosti. Da je bila dovoljno prisebna i dopustila Rouzdejlju da je odveze do stani-ce, time bi možda zagarantovala njegovo ćutanje. Poput većine Jevreja dobro je procenjivao vrednosti, a kada bi ga u popodnevnoj gužvi videli na peronu u društvu gđi-ce Lili Bart, to bi mu donelo „pune džepove”, kako bi on to rekao. Naravno, znao je da će se u Belomontu odr-žati velika kućna zabava, te je nesumnjivo računao na mogućnost da ljudi pomisle kako je i on gost gđe Trenor. G. Rouzdejl je i dalje bio u društvenom usponu i bilo mu je važno da ostavi takav utisak.

Uzrujalo ju je to što je sve to znala – koliko bi lako bilo učutkati ga na licu mesta, a koliko bi teško bilo učiniti to kasnije. G. Sajmon Rouzdejl se trudio da zna sve o svakome, a svoju pripadnost društvu hteo je da dokaže iznošenjem intimnih stvari o onima s kojima je želeo da ga smatraju bliskim. Lili je bila uverena da će u roku od dvadeset i četiri sata priča o njenoj poseti krojačici u Benediku uveliko kružiti među poznanicima g. Rouzdejla. Najgore od svega bilo je to što ga je ona oduvek odbijala i izbegavala. Kada se prvi put pojavio – kada mu je njen nepromišljeni rođak, Džek Stepni, (u zamenu za usluge čiju je prirodu lako pogoditi) nabavio pozivnicu za jednu od ogromnih bezličnih zabava gđe Van Ozburg – Rouzdejl je, vođen spojem umetničke istančanosti i poslovne umešnosti, svojstvenim njegovoj veri, odmah pokušao da se zbliži sa gđicom Bart. Shvatala je njegove razloge, jer je i sama postupala po podjednako finim računicama. Obrazovanje i iskustvo naučili su je da bude gostoprимljiva prema pridošlicama, jer bi i oni najnesposobniji kasnije mogli biti od koristi, a ako do toga i ne dođe, bilo je milion načina da ih se reši. Ipak, osetivši nekakvu odbojnost, uprkos godinama poštovanja društvenih normi, odbacila je g. Rouzdejla bez pružene šanse. Za njim je ostao samo talas smeha među njenim prijateljima koji je nastao zbog ovog brzog odbijanja; i mada je kasnije (drugom metaforom rečeno) ponovo izranjao, to su bili tek kratkotrajni trenuci, između kojih je dugo tonuo.

Lili do tada nije sumnjala u ispravnost svojih postupaka. Njeno malo društvo smatralo je g. Rouzdejla „nemogućim“, a Džeka Stepnija otvoreno izbegavalo zbog njegovih pokušaja da dugove otplati pozivnicama za večeru. Čak se i gđa Trenor, koju je želja za raznovrsnošću dovodila u neke

rizične eksperimente, odupirala Džekovim nastojanjima da g. Rouzdejla predstavi kao neki novitet, govoreći da je to isti onaj Jevrejin koga je društvo, koliko se ona seća, već desetak puta odbacilo; i sve dok je Džudi Trenor bila istrajna u svojoj odluci, gotovo da nije bilo mogućnosti da se g. Rouzdejl probije kroz spoljašnje krugove velikih zabava gđe Van Ozburg. Džek se povukao iz rasprave, rekavši uz osmeh „videćete”, te je odlučno nastavio da se pojavljuje sa Rouzdejlom u modernim restoranima, u društvu naočitih ali nepoznatih dama, dostupnih za te svrhe. Ipak, ovi su pokušaji bili bezuspešni, a pošto je Rouzdejl nesumnjivo plaćao večere, njegov dužnik se poslednji smeja.

Kako se pokazalo, do tada nije bilo razloga plašiti se g. Rouzdejla – osim ako sami ne stavite sudbinu u njegove ruke. A gđica Bart je upravo to i učinila. Njena nesmotrena laž pokazala mu je da nešto krije; a bila je uverena da bi on rado sa njom raščistio račune. Nešto u njegovom osmehu govorilo joj je da je sve dobro zapamtio. Blago je zadrhtala pokušavši da zaboravi na ovu misao, ali joj je ona prolazila kroz glavu sve do stanice, prateći je niz peron uporno poput samog g. Rouzdejla.

Imala je tek toliko vremena da sedne pre nego što je voz krenuo. Pošto se smestila u ugao, sa savršenim osećajem da ostavi dobar utisak koji je nikada nije izneverio, pogledala je oko sebe u nadi da će videti još nekog od zvanica Trenorovih. Želela je da pobegne od sebe, a razgovor je bio jedini način.

Potragu je prekinula ugledavši na drugom kraju vagona mladića veoma svetle kose i crvenkaste brade, koji se, kako se činilo, skrivao iza otvorenih novina. Oči joj se zacakliše, a usne opustiše u blagi osmeh. Znala je da će g. Persi Grajs ići u Belomont, ali nije se nadala da će ga sresti u vozu; taj

susret zabašurio je sve uznemirujuće misli o g. Rouzdejlu. Možda će se dan ipak završiti lepše nego što je počeo.

Pažljivo je listala stranice romana, mirno proučavajući svoj plen pritvorenih očiju dok je osmišljavala napad. Po njegovoj namernoj zadubljenosti shvatila je da je svestan njenog prisustva: niko se nikada nije toliko uneo u čitanje večernjih novina! Pretpostavila je da je isuviše stidljiv da joj priđe i da će sama morati da pronade neki način da mu se približi, a da ne deluje nametljivo. Intrigiralo ju je što neko toliko bogat poput g. Persija Grajsa može biti sramežljiv; bila je veoma naklonjena takvim neobičnim karakterima, a osim toga, njegova stidljivost bi za nju mogla biti korisnija nego preterana sigurnost. Bila je vešta u pružanju samopouzdanja posramljenima, ali nije bila sigurna ume li i da posrami samopouzdanje.

Sačekala je da voz izađe iz tunela i ubrza kroz neravne obode severnih predgrađa. Kada je voz usporio kod Jonkersa, ustala je i krenula polako ka drugom kraju vagona. Dok je prolazila kraj g. Grajsa, voz se zaljuljao, a on ugleda tanku ruku kako steže naslon njegovog sedišta. Naglo je ustao, a njegovo prostodušno lice kao da beše uronjeno u crvenu boju: činilo se da mu je čak i crvenkasta brada još više pocrvenela. Voz je ponovo skrenuo, umalo bacivši gđicu Bart u njegovo naručje.

Sa osmehom se pridržala i odmakla; no već ga je okružio miris njene haljine, a na ramenu beše osetio njen kratkotrajni dodir.

„Oh, g. Grajse, jeste li to Vi? Izvinite – tražim poslužitelja da naručim čaj.” Pružila mu je ruku dok je voz nastavio da juri, a potom ostaše da stoje na prolazu, razgovarajući. Da – pošao je u Belomont. Čuo je da će i ona biti na zabavi – ponovo je porumeneo kada je to priznao. I provešće tamo čitavu sedmicu? Baš izvrsno!

U tom trenutku dvoje sporijih putnika sa prethodne stanice uguralo se u vagon, te je Lili morala da se vrati na svoje sedište.

„Sedište do mene je prazno – slobodno dođite”, reče mu preko ramena. Uz popriličnu nelagodu, g. Grajs je uspeo da se zajedno sa svojim prtljagom premesti pored nje.

„A evo i poslužitelja, možemo da naručimo čaj.”

Dozvala ga je i između sedišta je začas postavljen jedan stočić, sa lakoćom kojom su ispunjavane sve njene želje, a ona je pomogla g. Grajsu da ispod njega smesti stvari koje su im smetale.

Kada je stigao čaj, Grajs ju je posmatrao u tišini, očaran, dok su joj ruke lepršale nad poslužavnikom, tako čudesno fine i tanke u odnosu na grubo posuđe i grudvasti hleb. Delovalo mu je magično što neko može, tako bezbrižno i lako, da obavi nešto tako teško poput spremanja čaja u javnosti u teturavom vozu. On se nikada ne bi usuđio da ga poruči za sebe, da ne bi privukao pažnju ostalih putnika; ali pošto je bio bezbedno sakriven njenom upadljivošću, pijuckao je crni napitak divno raspoložen.

Lili je na usnama i dalje osećala ukus Seldenovog čaja i nije želela da ga zameni ukus ovog železničkog pića, koje je njenom sabesedniku delovalo kao pravi nektar; no pošto je ispravno zaključila da je draž čaja u tome što se ispija u društvu, odlučila je da upotpuni zadovoljstvo g. Grajsa uputivši mu osmeh preko podignute šoljice.

„Je li dobar – nije prejak?”, brižno je upitala; a on uverljivo odgovori da bolji čaj nikada nije probao.

„Pretpostavljam da je tako”, odvrtila je, razmišljajući o tome kako je g. Grajsu, koji je mogao da se prepušta najrazličitijim užicima, ovo možda i prvi put da putuje sam u društvu lepe žene.

Činilo joj se da je velika sreća što je baš ona bila sredstvo njegove inicijacije. Neke devojke ne bi znale kako da postupaju sa njim. Verovatno bi preneglasile neobičnost takvog doživljaja, navodeći ga da se oseća ushićeno, kao da je u nekoj opasnoj avanturi. No Lilini postupci bili su prefinjeniji. Setila se da je njen rođak Džek Stepni jednom prilikom opisao g. Grajsa kao mladića koji je obećao majci da nikada neće izaći na kišu bez navlaka za cipele; prateći taj znak, odlučila je da ovom događaju nametne domaću atmosferu, u nadi da će njen sagovornik, umesto osećaja da čini nešto nepromišljeno ili neobično, razmišljati kako je korisno uvek imati nekoga ko bi mu spremio čaj u vozu.

Ali uprkos njenom trudu, razgovor je utihnuo kada je poslužavnik odnet, te je ponovo morala da premeri nedostatke g. Grajsa. Njega je, ipak, kočio manjak mašte, a ne prilike: nikada neće steći taj osećaj da uoči razliku između železničkog čaja i nektara. Postojala je, međutim, jedna tema na koju je mogla da računa: jedna opruga koju je trebalo samo dodirnuti kako bi se njegov jednostavni mehanizam pokrenuo. To joj je bio poslednji adut, te se do tada uzdržavala i oslanjala na ostale veštine da bi podstakla neke druge osećaje; ali kada se na njegovom iskrenom licu pojavio osećaj dosade, shvatila je da mora da preduzme drastične mere.

„A kako napredujete sa amerikanom?“, rekla je, nagnuvši se napred.

Oči mu se za nijansu razbistriše, kao da je sa njih skinut neki površinski sloj, a ona se oseti ponosno poput veštog mašiniste.

„Imam nekoliko novih stvari“, rekao je zadovoljno ali tiho, kao da je strahovao da bi njihovi saputnici mogli da se udruže i opljačkaju ga. Uzvratila je saosećajnim pitanjem postepeno podstičući razgovor o stvarima koje je poslednje

kupio. To je bila jedina tema koja mu je omogućavala da zaboravi sebe, ili, zapravo, da govori o sebi bez ograničenja, jer je osećao sigurnost i nadmoć koju je malo ko mogao da ospori. Skoro nikoga od njegovih poznanika nije zanimala amerikanca, niti su znali išta o njoj; a svest o tom neznanju prijatno je isticala znanje g. Grajsa. Jedina poteškoća bila je kako započeti i održati razgovor o toj temi; većina ljudi nije ni želela da išta sazna o tome, te je g. Grajs bio poput nekog trgovca čija su skladišta prepuna slabo tražene robe.

Ali gđicu Bart je, naizgled, zaista zanimala amerikanca; štaviše, bila je već dovoljno upoznata sa tom temom, tako da je detaljniji razgovor o njoj bio ne samo prijatan nego i lak. Postavljala mu je pametna pitanja i pomno ga slušala; a on je, inače je bio naviknut na zamor na licima svojih slušalaca, postajao sve rečitiji, podstaknut njenim pažljivim pogledom. Informacije koje, zahvaljujući prisebnosti, beše saznala od Seldena, predosetivši upravo ovakvu okolnost, bile su joj dragocene da je pomislila kako joj je ta poseta bila najsrećniji događaj čitavog dana. Još jednom je pokazala talenat za izvlačenje koristi iz neočekivane situacije, a opasne teorije o tome da li je mudro prepuštati se nagonima nicali su ispod pažljivog osmeha koji je i dalje upućivala sagovorniku.

Osećanja g. Grajsa bila su manje jasna, mada jednako prijatna. Osećao je onu zbunjenost i uzbuđenost kojom niži organizmi dočekuju zadovoljenje svojih potreba, dok su mu se sva čula meškoljila u maglovitom blagostanju, kroz koje se ličnost gđice Bart prijatno nazirala.

Zanimanje g. Grajsa za amerikanu bilo je nasleđeno: nemoguće je bilo i zamisliti da bi on mogao sam razviti ikakav sopstveni ukus. Stric mu beše ostavio jednu zbirku već poznatu među bibliofilima; prezime Grajs bilo je poznato

jedino po njoj, a bratanac se svojim nasleđstvom ponosio kao da ga je sam stvorio. S vremenom je i počeo da ga smatra svojim delom, osećajući lično zadovoljstvo kada bi naišao na pomen *Grajsove amerikane*. Mada se trudio da ne skreće pažnju na sebe, pominjanje njegovog prezimena u pisanom obliku pružalo mu je takav izuzetan užitak da je to, naizgled, bila nadoknada za njegovo povlačenje iz javnosti.

Kako bi što češće uživao u tom osećaju, pretplatio se na sve časopise o sakupljanju knjiga, a naročito o američkoj istoriji. Na stranicama ovih časopisa, koji su mu bili jedino štivo, njegova zbirka pominjala se toliko često da je počeo sebe da smatra istaknutom javnom ličnošću i da uživa razmišljajući kakvo bi se interesovanje pobudilo u ljudima koje susreće na ulici ili na putu kada bi saznali da je on vlasnik *Grajsove amerikane*.

Bojažljivost uglavnom podrazumeva postojanje takvih skrivenih nadoknada, a gđica Bart je bila dovoljno pronicljiva da zna da je unutrašnja sujeta obično srazmerna spoljašnjem samopotcenjivanju. U razgovoru sa nekim samopouzdanijim ne bi se usudila da se tako dugo zadrži na jednoj temi, niti da pokaže takvo preterano zanimanje za nju; ali ispravno je zaključila da je egoizam g. Grajsa žedno tlo, kojem je potrebna redovna nega. Gđica Bart je imala taj dar da ume istovremeno da plovi kroz razgovor i prati tok svojih misli; u ovom slučaju one su odlutale u pravcu kratkog pregleda budućnosti g. Persija Grajsa u poređenju sa njenom. Grajsovi su bili iz Olbanija i tek su se nedavno preselili u metropolu, gde su majka i sin, nakon smrti starog Džefersona Grajsa, došli da preuzmu vlasništvo nad njegovom kućom u Aveniji Medison – velelepnom kućom čija je spoljašnjost bila od smeđeg kamena, a unutrašnjost od crne orahovine, sa Grajsovom bibliotekom

u jednom krilu otpornom na vatru, koje je ličilo na mauzolej. Ipak, Lili je znala sve o njima: dolazak mladog g. Grajsa uzburkao je mnoge majčinske grudi u Njujorku, a kada devojka nema majku koja bi umesto nje strepela, onda mora sama da bude na oprezu. Stoga Lili beše rešila ne samo da se mladiću približi već i da upozna gđu Grajs, krupnu ženu sa glasom propovednika i umom zaokupljenim marifetlucima posluge, koja je ponekad posećivala gđu Peniston i od nje učila kako da se pobrine da služavka ne krijumčari namirnice iz kuće. Gđu Grajs je odlikovala nekakva uzdržana dobronamernost: bila je sumnjičava prema pojedinačnim zahtevima za pomoć, ali je potpomagala organizacije čiji su godišnji bilansi bili izuzetno dobri. Imala je razne obaveze po kući, od skrivene pretrage po sobama posluge do neočekivanih silazaka u podrum; no nikada sebi nije dozvoljavala velike užitke. Ipak, jednom je dala da se posebno izdanje *Sarumskog pravila* odštampa crvenim mastilom i podeli svim sveštenicima u biskupiji; a pozlaćeni album u kome su bila njihova pisma zahvalnosti bio je glavni ukras na stolu njenog salona.

Persi je bio vaspitavan po određenim načelima koje mu je jedna tako izuzetna žena sigurno usadila. Svaki oblik mudrosti i sumnje beše nakalemljen na inače nevoljnu i opreznu prirodu, tako da je obećanje o navlakama za cipele delovalo nepotrebno, jer je verovatnoća da bi uopšte izašao napolje po kiši bila vrlo mala. Pošto je s punoletstvom nasledio bogatstvo koje je pokojni g. Grajs zaradio na patentu za uređaj koji sprečava ulazak svežeg vazduha u hotele, mladić je nastavio da živi sa majkom u Olbaniju; ali nakon smrti Džefersona Grajsa, kada je njen sin postao vlasnik još jednog velikog imanja, gđa Grajs je zaključila da bi zbog svojih „interesa”, kako je rekla,

morao da se nastani u Njujorku. Tako se ona preselila u kuću u Aveniji Medison, dok je Persi, čiji osećaj dužnosti nije bio ništa slabiji od majčinog, radne dane provodio u finoj kancelariji u Brod stritu, gde grupa bledih ljudi sa malim platama beše posedela upravljajući Grajsovim imanjem, i gde je sa odgovarajućim poštovanjem upućen u sve detalje veštine zarađivanja.

Koliko je Lili znala, ovo je do tada bio jedini posao g. Grajsa, i bilo je razumljivo što je smatrala da neće biti tako teško zainteresovati mladića koji je navikao na život bez mnogo užitaka. U svakom slučaju, osetivši da potpuno vlada situacijom, prepustila se osećaju sigurnosti, te je strah od g. Rouzdejla i neprilika koje je on mogao stvoriti potpuno nestao iz njenih misli.

Zaustavljanje voza kod Garisona ne bi joj skrenulo misli da nije u očima svog sabesednika ugledala iznenadnu zabrinutost. Njegovo sedište gledalo je ka vratima, te je pretpostavila da ga je uznemirio ulazak nekog poznanika; to je potvrdilo okretanje glava i opšta uskomešanost, što je i njen ulazak u vagon znao da izazove.

Odmah je prepoznala simptome, te je nije iznenadio pozdrav lepe žene visokog glasa, koja je ušla u voz uz pratnju služavke, bul-terijera i sluge koji se teturao noseći gomilu torbi i nesesera.

„Oh, Lili – ideš u Belomont? Onda mi verovatno ne možeš prepustiti sedište? Ali obavezno moram sesti u ovaj vagon – poslužitelju, morate mi odmah naći mesto. Zar niko ne može da se premesti? Želim da sedim sa prijateljima. Oh, kako ste, g. Grajse? Molim Vas, objasnite mu da moram da sednem pored Vas i Lili.”

Uprkos tome što se jedan putnik sa platnenom torbom, izlazeći iz voza, trudio da joj napravi mesta, gđa Dorset

je stala nasred prolaza, šireći oko sebe razdraženost koju lepa žena na putovanju neretko izaziva.

Bila je niža i vitkija od Lili Bart, nemirnog i gipkog držanja, kao da bi je neko mogao, poput savitljivih haljina koje je nosila, zgužvati i provući kroz prsten. Njeno malo blede lice kao da je bilo samo okvir za velike tamne oči čiji je sanjarski pogled bio u neobičnoj suprotnosti sa njenim samouverenim glasom i pokretima; kako je neko od njenih prijatelja primetio, bila je poput bestelesnog duha koji zauzima izuzetno mnogo prostora.

Pošto je najzad uvidela da je sedište pored gđice Bart slobodno, sela je tu još više se distancirajući od svog okruženja, počela je da objašnjava kako je jutros došla automobilom iz Maunt Kiska i čekala sat vremena kod Garisona bez ijedne cigarete da je smiri, pošto joj bezosećajni muž nije napunio tabakeru pre nego što su se rastali.

„A verovatno ni tebi nije više nijedna ostala ovako kasno, Lili?“, tugaljivo je zaključila.

Gđica Bart je uočila iznenađeni pogled g. Persija Grajsa, čije usne nikada nisu dotakle duvan.

„Kakvo smešno pitanje, Berta!“, uzviknu ona, pocrvenši pri pomisli na onih nekoliko cigareta što je uzela od Lorensa Seldena.

„Zar ti ne pušiš? Kada si prestala? Šta... Nikad nisi...? A ni Vi, g. Grajse? Ah, naravno... Baš sam blesava... Razumem.“

Gđa Dorset se naslonila na svoje putne jastučice sa osmehom zbog kojeg je Lili poželela da pored nje nije bilo slobodnog mesta.

Idit Vorton
KUĆA VESELJA

Za izdavača
Dijana Dereta

Glavni i odgovorni urednik
Aleksandar Šurbatović

Lektura
Dijana Stojanović

korektura
Aleksandra Šašović

Likovno-grafička oprema
Dušan Arsenić

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-027-5

Tiraž
1000 primeraka

Beograd 2015.

Izdavač / Štampa / Plasman

DERETA doo

Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd

tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižare DERETA

Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503

Banovo brdo, Dostojevskog 7, tel.: 011/ 35 56 445, 30 58 707

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.111(73)-31

ВОРТОН, Идит, 1862-1937

Кућа веселја/Idit Vorton; prevela s engleskog Nataša Krivokapić. – 1. Deretino izd. – Beograd: Dereta, 2015 (Beograd: Dereta). – 410 str.; 21 cm. – (Biblioteka XX vek/Dereta)

Prevod dela: The House of Mirth/Edith Wharton. – Tiraž 1.000.

ISBN 978-86-6457-027-5

COBISS.SR-ID 217156108